Ulkoministeriö NEUVOSTORAPORTTI UM2021-00592

POL-30 Wong Hämäläinen Anna-Mari(UM) 21.05.2021

Asia
EU:n ulkoministerien epävirallinen kokous 18.5.2021

Kokous
Ulkoasiainneuvosto 18.05.2021

EU:n ulkoministerien epävirallinen videokokous kutsuttiin koolle 18.5. jäsenmaiden toiveesta keskustelemaan Israel–Palestiina-konfliktin eskaloitumisesta. Muissa asioissa kuultiin siirtolaisaallosta EU:n ulkorajalla Ceutassa.

Israel–Palestiina-konfliktia koskevassa keskustelussa korostettiin välitöntä tulitaukoa ja väkivallan loppua, jotta siviiliuhreilta vältytään, sekä humanitaarisen avun perille pääsyä. Keskustelussa nostettiin esille vipuvoima, jota EU:n tulisi käyttää konfliktin laajemmassa kontekstissa osapuoliin vaikuttamiseksi, ja pyydettiin tätä koskeva toimintavaihtoehtoja kartoittava asiakirja.

1. Lähi-idän tilanne

Todettiin tilanteen olevan vaarallinen ja epävakaa – kyseessä on pahin väkivallan aalto sitten vuoden 2014. YK:n pääsihteeri on peräänkuuluttanut tulitaukoa ja väkivallan päättymistä välittömästi. Kiinnitettiin huomiota EU:n yhtenäisyyteen ml. New Yorkissa käydyissä neuvotteluissa.

Kuultiin EU:n erityisedustaja Koopmansin osallistumisesta kvartetin (EU, YK, Yhdysvallat, Venäjä) keskusteluihin sekä korkea edustaja Borrellin keskusteluista Yhdysvaltojen ulkoministeri Blinkenin, Israelin ulkoministeri Ashkenazin sekä Turkin ulkoministeri Cavusoglun kanssa.

Keskusteltiin tilanteesta, ratkaisujen etsimisestä ja juurisyistä. Ongelmien taustalla on myös poliittinen epävarmuus Israelissa ja Palestiinassa. On selvää, että molempien osapuolten turvallisuustarpeet pitää huomioida. Toisaalta turvallisuus ei ole riittävä ratkaisu, vaan tarvitaan rauha. Jos mitään ei tehdä, sota palaa parin vuoden välein. Yhdysvaltojen Kushnerin edistämä suhteiden normalisointikehitys vaikutti Israelin ja arabimaiden välisen konfliktin lopettamiseen, mutta tällä ei ole ollut merkitystä sen ytimen eli Israelin ja Palestiinan välisen konfliktin näkökulmasta. Abraham-sopimuksilla ei nähty olleen vaikutusta. Keskustelussa korostettiin todellisen poliittisen ratkaisun löytämistä tilanteeseen, ja sen osana luottamusta lisääviä toimia, yhteyksiä osapuolten välillä, ihmisten elinolojen parantamista ja väylän avaamista rauhanprosessin mahdollista uudelleenkäynnistämistä kohti.

Keskustelussa korostettiin väkivallan välitöntä lopettamista ja tulitaukoa. Myös siviilien suojelua sekä humanitaarisen avun perillepääsyä erityisesti Gazaan painotettiin. Esiin nostettiin myös Israelin oikeus puolustaa itseään Hamasin ja muiden terroristihyökkäyksiä vastaan ja tuomittiin raketti-iskut. Jännitteiden kasvaminen Itä-Jerusalemissa ei anna oikeutta Hamasin iskuihin. Painotettiin samalla tarvetta varmistaa, että Israelin vastaiskut ovat oikeasuhteisia ja että Israel kunnioittaa kansainvälistä humanitaarista oikeutta. Nostettiin esiin myös pyhien paikkojen nykytilanteen säilyttäminen ja oikeus

uskonnonharjoittamiseen. Sheikh Jarrah -alueen palestiinalaisiin kohdistuvissa häätötoimissa ei tule edetä. Palestiinalaisalueiden vaalien pitämistä pidettiin tärkeänä.

EU:n tulee toimia strategisesti yhteistyössä Yhdysvaltojen, Egyptin ja Jordanian kanssa. Kvartetin toiminnan uudelleenkäynnistämistä tuettiin. EU:n erityisedustaja Koopmans jatkaa yhteydenpitoa eri toimijoiden kanssa edellä esitettyjen viestien pohjalta.

Lisäksi muistutettiin, että antisemitististä puhetta tulee vastustaa selkeästi ja voimakkaasti kaikkialla, ja siirtokuntatuotteita koskevaa EU:n differentaatiopolitiikkaa on edistettävä. EU:n ulkosuhdehallinnolta toivottiin jälleen asiakirjaa toimintavaihtoehdoista, jollaista oli esitetty jo annektointiuhan aikana. Jotta vuoropuhelu osapuolten kesken saadaan käyntiin, EU:n tulee käyttää vipuvoimaansa.

Suomi korosti välitöntä tulitaukoa väkivallan lopettamiseksi ja humanitaarisen pääsyn takaamiseksi. Rakettihyökkäysten on loputtava. Israelilla on oikeus puolustaa itseään, mutta sen tulee toimia oikeasuhtaisesti ja kansainvälisen oikeuden puitteissa. Tulee huomioida riski, että konflikti laajenee alueelliseksi. Väkivallan ja provokaatioiden Itä-Jerusalemissa on loputtava. Tulee suunnata huomio juurisyihin ja lopettaa miehitys ja siirtokuntarakentaminen, joka on kansainvälisen lain vastaista. Palestiinan vaaleille tulee asettaa uusi päivämäärä. Demokraattiset vaalit ovat välttämättömät myös kahden valtion ratkaisun kannalta. Yhteisöjen väliseen väkivaltaan Israelissa tulee puuttua.

2. Muut asiat

Nostettiin esiin siirtolaisaalto Espanjan Marokon-vastaisella EU:n ulkorajalla Ceutassa. Painotettiin, että Marokon tulisi toimia luotettavana kumppanina herkässä muuttoliikekysymyksessä. Huomautettiin jäsenmaiden yhteisestä vastuusta ulkoraja-asiassa ja toivottiin yhteisen viestin välittämistä Marokolle.

Suomen edustajat
Ulkoministeri Pekka Haavisto ja virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat

Liitteet

Viite

Asiasanat	Israel, Lähi-idän tilanne, Lähi-itä, UAN Ulkoasiainneuvosto, YUTP, Palestiinalaisalueet
Hoitaa	**UM**
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PE, PLM, SM, STM, TEM, TPK, VM, VNK, YM